

## Tre tankar om Thatcher

**M**argaret Thatcher vann sitt tredje val som premiärministerkandidat. I ett system som syftar till att underlätta maktskifte är detta en historiskt unik händelse. Genom att uppnå samma väljarstöd som 1983, på en promille när, lyckades Conservatives vinna en majoritet i underhuset som enbart marginellt är en försvagning av jordskredssegern 1983. Jämfört med valsegern 1979, då man kom till makten, har Mrs Thatcher nu en betydligt starkare ställning bland sina väljare och i underhuset.

Historiskt sett borde det varit dags för Labour att komma till makten. Det lyckades man inte med. I stället gjorde man sitt näst sämsta val under efterkrigstiden, trots att historien talade emot Conservatives, trots att Labour ansågs ha den bästa valkampanjen och trots att alliansen mellan liberaler och socialdemokrater bröt samman. Det finns nu oberoende bedömare som av bl a demografiska skäl ifrågasätter om Labour överhuvudtaget kan komma till makten före sekelskiftet.

Conservatives förlorade i tillbakagångens Storbritannien men stärkte sina positioner i tillväxtens regioner. I London vann man tomtre mandat från Labour. Denna utveckling har av en del tagits till intäkt för påståenden om att Conservatives skapar en delad nation, något som svenska journalister gärna förmedlar som en självklar sanning.

I själva verket är det så att Storbritanniens politiska karta snarare kommit att påminna om Sveriges med en stark socialistisk dominans i norr och borgerlig i söder. Det finns ingen som på grund av detta hävdar att Sverige är en delad nation. Orsaken till att Labour förlorade så

mycket i södra England beror däremot på att Labour genom sin politik skilt ut sig från det som är acceptabelt för stora delar av nationen, inte att Conservatives söndrar. Tvärtom är orsaken till den konservativa framgången att man fört en politik som har attraktion bland alla delar av befolkningen. Mrs Thatcher har under sina åtta år vid makten gjort mer för att avskaffa det brittiska klassamhället än någon tidigare regering. Dynamiken, rörligheten, avskaffandet av konkurrensbegränsningar, fackföreningslagarna, privatiseringen och ägandespridningen samt den utbildningspolitik som nu skall genomföras ger varje britt större möjligheter oavsett samhällsklass. Aldrig tidigare har så många briter ägt sin bostad eller kunnat spara aktier som i dag.

Stagnation — oavsett om den råder i Storbritannien eller i Sverige — leder till privilegiesamhälle, vikande välfärd och oöverstigliga klyftor. Dynamik däremot leder inte bara till ökad välfärd för alla utan också till en rörlighet som förenar en nation. Det är därför Margaret Thatcher vinner röster i alla läger och det är därför en majoritet av briter vill ha henne kvar även en fjärde period.

Det finns tre reflektioner som för svensk del kan göras med anledning av den konservativa valsegern.

Den första gäller den inkompetenta svenska utlandsjournalistiken. Varje gång som vi svenskar blir förvånade över och har svårt att förstå utländska valresultat är det ett underkännande av den svenska utlandsrapporteringen.

Den inkompetenta rapporteringen är inte unik för Storbritannien. Samma sak kan sägas om rapporteringen från USA och Västtyskland likaväl som från andra



## Nysozialismen

länder. Det är på något sätt som om svenska journalister får för sig att den socialdemokratiska kandidaten med självklarhet är den "svenska". Med socialdemokratiska ögon — oavsett den egna partifärgen — och med Sverige som måttstock bedöms politiken i andra länder. Därför blir det ofta fel eftersom dessa länder inte kan och inte skall bedömas med socialdemokratiska ögon och svensk måttstock.

Detta fel är farligt eftersom vi därigenom saknar relevant information om vad som sker i andra länder och vilken betydelse och genomslagskraft den i dessa länder förda politiken har. Vårt informationssystem — som ligger till grund för vår egen debatt och våra egna beslut — fungerar inte. Vi undervärderar därmed konsekvent utvecklingen i andra länder trots att den har en avgörande betydelse för vårt eget lands framtid. Inkonsistensen mellan rapporteringen från Storbritannien och valutslaget borde rimligtvis föranleda en diskussion om professionalism i svenska media.

Den andra reflektionen gäller hoppet om framtiden. 1983 kunde Margaret Thatcher vinna eftersom ingen hade förtroende för Labours löften om offentliga utgiftsökningar. Väljarkåren hade en in-

sikt i välfärdsstatens begränsade förmåga att lösa problem genom utgifter. 1987 hade Labour modererat sin politik mycket kraftigt. Likväl hade man ingen större trovärdighet, framför allt därför att hoppet om framtiden inte fanns hos Labour. Man kunde rösta på Labour av rädsla men hoppet om framtiden fanns hos Conservatives.

Den tredje reflektionen gäller det som Thatcher-regeringen uppnått. Vi har i Sverige en dålig bild av detta, p g av en bristfällig utlandsrapportering. Men Margaret Thatcher visade att man med kraft kan starta ett förändringsarbete från socialism till en folkkapitalism som gör alla delaktiga i samhällslivet. Man kan slå vakt om borgerliga dygder och borgerligt politiska principer och därigenom inte bara få till stånd betydande samhällsförändringar, utan också betydande väljarstöd. Det kräver att man inte låter etablissemangen och organisationslivets intressebevakning urholka politiken utan att man låter folket ta ställning till den politik som ger organisationen och staten mindre makt och folket mer. Kanske är det genom denna förmåga och handlingskraften att göra detta som Mrs Thatcher kommer att få sin största historiska betydelse.